

Vítězná práce literární soutěže O knihovnickou sovu 2022

Zuzana Johanovská: Na vánoce s nožem v ruce

Jestli něco nesnáším, tak jsou to lidi s průpovídkama, který omílaj do zblbnutí. Moje máma třeba říkala: „Co se v mládí naučíš, ve stáří najdeš“. Měla pravdu. Co se jsem se naučil jako špunt, to už mi zůstalo. A nemyslím počty, u kterých to říkala nejčastěj. Myslím spíš to, co se naučíte v jiný škole – v tý, ve který vám dá sem tam někdo přes hubu, sebere vám prachy nebo holku co máte rádi... A celkově vás naučí, že jediný kámoši, který to s váma myslej upřímně, jsou chlast a drogy. Ty se nepřetvařou a nekecaj – samy dobrovolně říkaj, že vás zabijou. Ale když jste na dně, jsou jediný, u koho se můžete vsadit, že bude na dosah.

To jsem se naučil, a nacházím to jako starší dnes a denně - většinou na dně sklenic a na konci lajn. Takže máti měla pravdu. Jak jinak – maminky maj vždycky pravdu! Ta moje jí měla i ve chvíli, kdy říkala, že rostu pro kriminál.

A pak tu byl táta. Ten tolik fráziček neměl. Jen jedinou, ale ta stála za to. To by vás ve snu nenapadlo, co on říkal!

To by mě ve snu nenapadlo, že můj syn propadne z matiky v šestý třídě.

To by mě ve snu nenapadlo, že se přidá k bandě povalečů!

To by mě v nejhorším snu nenapadlo, že ho budu vyzvedávat na policii!

To by mě ve snu nenapadlo, že ho jednou zavřu do léčebny jak cvoka! A že jeho kamarády nechám zažalovat za všechno možný, aby si potom, co můj klouček vyleze, před ním odplivávali jako před zatraceným práskačem!

A co třeba tohle, tatínku: To by mě ani ve snu nenapadlo, že se přede mnou můj kluk spoustu let po tom všem objeví na Vánoce s bouchačkou v ruce! *Pře-kva-pe-ní!*

Nejsem zlej. Jen osamělej. Jiný přátelé než flaška a matroš, co mě vezmou do země Petra Pana, mi už nezbyli. Můj tatínek mi je vzal, a nový jsem si po pár hroznejch letech na odvykačkách nenašel.

Měl jsem těžkej život – dost na to, aby mi pod jeho vahou podklesly nohy. A z toho bahna, co se na člověka lepí, už jen tak nevstanete, to mi věřte. Obzvlášť když vám přes špínu, co vás pokrývá, nikdo nepodá ruku, přestože tu byste potřebovali ze všeho nejvíce...

Nemoh jsem to snášet, a ve svejch dvaceti dvou letech jsem práskl do bot.

A teď, po skoro deseti letech, je čas se vrátit. Poradil mi to jeden týpek – takovej Santa Klaus na baterky. Člověk do něj vrazí bankovky, a z něj se začne sypat sníh. On mi povídal: „Tak ty nemáš prachy, ale chtěl bys prášek? No tak se hochu poptej doma nebo třeba v bance, co já vim. Tady není

charita!“ A mně došlo, že má pravdu. Neměla by se o mě postarat moje rodina, která se na mě vykvajzla jen proto, že vyznávám jiný životní styl? *Když jsou ty Vánoce...*

Za vyžebnaný prachy jsem si koupil lístek na bus, do kterýho mě nakonec milostivě pustili (šaty dělaj člověka, že, mami?) a jsem zase v rodným kraji. S pistolí to nedopadlo – to je Vám páłka! Ale sehnal jsem pro rodiče jiný dárek, jako vzorný synáček. Pořádněj kuchací nůž, radost pohledět. Balit ho nebudu, však on zapůsobí tak, jak je. Syrový, skutečný, ostrá připomínka včerejška – je jako já. Tomu by pozlátko a papundekl jen překážely.

Jsem před barákem. Nic se nezměnilo. *Světýlka, ozdoby a serepetičky jsou na svých místech, kapitáne!* Hlavně ať jsme na venek spořádaní, vevnitř děj se vůle boží!

Před brankou čekat nebudu. Přehoupnu se přes ní, a hezky si půjdu zabušit na dveře. *Kůzlátka otevřete! Jen dva prstíčky strčíme...*

Jaký bylo můj překvapení, když tam na mě ve dveřích civěl vylomený zámek! Chystám si tu antré, a oni mě předběhli? Chtěl jsem se zasmát – ale proč mám najednou srdce až v krku? Šel jsem sem na vloupačku, tak proč mi připadá, jako kdyby s tím vylomeným zámekem někdo znásilnil moje dětství?

Vztekle jsem rozkopl dveře (*jdu do domu, Harry!*), a prorážoval bytem. Vypadá teď trochu jinak, ale to je mi dočista fuk. Už to vidím – v jídelně sedí na zemi s rukama spoutanýma za zády můj fotr a máti, oba s pěkně šedivejma hlavama, až na krvavý přeliv na hlavě můj mámy. Kolem zametají dva žabaři náhodný věci z poliček. Na hlavách maj černý kukly, a srdce až někde v kalhotách. Vypadají spíš jako fretky v kleci než jako lupiči.

Dramaticky jsem si odkašlal, nyní už klidnější než u dveří. „To si myslíte, že je zsranej Halloween, že se tu tak producujete s maskama!“ Hrubý zařvání dělá divy. Viděl jsem, jak oba zkoprněli. „Ale když už jste tady, jen si vemte koledu. Neupejte se!“ Sebral jsem z police vázu, a mrštil s ní na jednoho z nich. „Tu by byla škoda tu nechat!“ To už byli oba na ústupu, zatímco na sebe něco kuňkali. „Ale počkejte – to nejlepší ještě vůbec nepřišlo! Ryba ani není vykuchaná!“ Vytrhl jsem nůž, a rozšklebil jsem se od ucha k uchu. „Veselé Vánoce, vy magoři!“

Jak ti letěli ven! Hodnou chvíli jsem se ještě chechtal. Do týhle čtvrti už jen tak nepáchnou, to bych se vsadil. Ale mojí mámě nikdo rozbíjet hlavu nebude, i když je to kráva.

„Michaeli?“ vydechla zrovna máti, v očích slzy. „Bože, jsi to ty! Jak to vypadáš...“

„Taky už Ti to slušelo víc, mami,“ zahučel jsem. V břiše mi zakručelo – sebral jsem tedy plnou hrst cukroví ze stolu, a nacpal si ho do pusy. Po těch sajrajtech, který žeru, se mi při té chuti rozlil v hlavě úplný pocit extáze. „Zato tohle ti jde pořád báječně!“ Otevřel jsem lednici a natruc jsem se napil mlíka přímo z flašky.

Táta si nemohl pomoci. „To by mě ve snu nenapadlo, že se tady ukážeš!“ I on měl v očích slzy.

„Je mi líto že jsem vtrhl tak nevhod do týhle párty, ale já dnes nemám náladu na hraní... Zkrátím to – přišel jsem si pro dárky. Nekoukejte na mě šokovaně – o Vánocích bychom měli být štedří. Já už pro vás něco udělal a teď je řada na vás. Ale copak – co ten úlek? Nemáte je zabalené? To snad ne! Ale já Vám to odpustím, obsloužím se sám.“ Už jsem byl na cestě na schodech, ale pak mě něco donutilo se

otočit, a znovu se podívat do jejich hrůzou rozšířených očí. Jsem zvyklý na pohrdání, lítost i kopance, ale stejně mě ten pohled sakra zabolel.

„Nepřišel jsem Vám ublížit a jsem sakra rád, že jsem se objevil včas. Měli byste si koupit lepší dveře, fakt že jo.“ Hlas se mi při tom výlevu zlomil, rychle jsem tedy vyběhl do schodů a raději nabral z tátovy skrýše (furt na stejném místě) pořádnou hrst prachů.

Dole jsem našel staroušky přitisknuté k sobě jako dvě ptáčátka. Když jsem k nim přidřepl, měli v očích už jen doznívající zbytky strachu. Když jsem ale vytáhl nůž, zalapali po dechu oba. „Jen klid. Pokud tu nechcete prosedět svátky, musím zlikvidovat ty provazy.“ Přehlédl jsem pouta napřed mámě, a se vztekem sledoval zhmožděnin, které jí způsobily. Jestli na ty dva sráče někde narazím, budou litovat dne, kdy je jejich vlastní matky vyvrhly na tenhle svět. Pustil jsem i tátu, a pak jsem si zase stoupl.

„No, musím jít. Kapra holt letos prošvihnu. To víte, Vánoce jsou rušný svátky a mám pocit, že se tu brzy staví na návštěvu policie. Navíc by nám mohly dojít vhodný konverzační témata, však víte...“ I mě samotnému to znělo trapně. Rodiče na mě pořád nevěřicně vejrali. Táta přitom pomalu, s usazenými očima, kroutil hlavou. Něco do mě v ten moment vjelo.

„To by Tě ani ve snu nenapadlo, co?“ vyhrkl jsem. „Že Tě o Vánocích okrade vlastní syn?“

Jeho kroucení hlavou zesílilo. „Ne,“ vydechl nakráple. „Nenapadlo by mě hodně věcí, ale ani ve snu by mě nenapadlo, že Tě ještě uvidím.“ Vstal, a nůž ne nůž, mi padl kolem krku. To už se na mě vrhla i máma, a vystřídala ho v řadě trapných, sakra příjemných objetí. Správně vánoční doják. „Ani nevíš, jak moc jsme se snažili zjistit, kde jsi ... Víš, že se zlobíš. My taky. Ale vždycky budeš náš syn. Nějak to zvládneme, jen prosím – už nikdy nás nenech si myslet, že jsme Tě ztratili!“

Na to jsem nevěděl co říct. I já k nim pořád cejtim i něco jiného než jen vztek. Vlastně po hodně dlouhý době teď vnímám něco jiného než otupělost, kterou v člověku vzbuzuje život na ulici.

„No, nevím. Na odvykačku se už nevrátím. A to byla vaše podmínka, abych tu směl být, takže tudy cesta nepovede... Vy slovo přece neměníte.“ Dodal jsem s hořkostí.

„Nikdo nemluvil o takovém skoku.“ Prohodil otec, už o poznání klidněji. „Myslím, že maminka se chtěla zeptat, jestli zase někdy nechceš zaskočit... Na takovouhle... Návštěvu?“

„Jo...“ zahučel jsem po chvíli přemýšlení. „To bych asi moh. Jen příště prosím bez té předkapely.“

Všichni jsme se tomu hloupému fóru zasmáli. Bylo to rozpačité, ale zároveň tak vřelé, až se mi do očí začly drát slzy.

„No nic, je čas jít,“ kývl jsem a urychleně se otočil.

„Počkej!“ zaslechl jsem rozkazovací tón mámy. I po letech jsem ihned zkoprněl.

Když jsem o chvíli později odcházel z domu, vypadal jsem jako pořádný zloděj. Byl jsem ověšený taškami s teplými hadry a dekami, věcmi na hygienu, konzervami, mísou bramborového salátu z lednice a krabicí cukroví v podpaží. Omámený jsem se potácel pryč, zatímco jsem z dálky slyšel sirény policejního auta.

Takhle jsem si svátky fakt nepředstavoval, ale určitě jsem nebyl zklamaný. Jen by mě tohle ani ve snu nenapadlo.

Zatímco jsem vychutnával to přelazené, po čertech dobré cukroví, pomyslel jsem si, že to rozhodně nebylo naposledy, co jsem vykrad svůj rodnej dům. Už teď se těším, až si tu vloupačku zopakuju.